

**R. Patris, Francisci Svarez, E Societate Iesv,
Metaphysicarvm Disputationvm, In Qvibvs Et Vniversa
Natvralis Theologia Ordinate Traditvr, Et Qvæstiones Ad
omnes duodecim Aristotelis Libros ...**

Suárez, Francisco

Mogvntiæ ; [Coloniæ Agrippinæ], 1630

2 Vtrum vnum de formali dicat solam negationem quam addit supra ens,
vel aliquid aliud.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94135](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94135)

D. Thom. 1. p. q. 11. artic. 2. ad 2. quatenus vero includit negationem, potest aliquo modo fundare negationem, quæ in multitudine includitur, ut infra videbimus.

SECTIO. II.

Utrum vnum de formali dicat solam negationem, quam addit supra ens, vel aliquid aliud.

I.

Atio dubitandi est, quia ex dictis sectione præcedente videtur plane sequi, vnum dicere de formali solam negationem, quia id dicit de formali, in quo distinguitur ab ente; sed distinguitur tantum in negatione quam addit: ergo illam solum dicit de formali. Secundo, quia vnaqueque proprietas seu passio id dicit de formali, quod addit suo subiecto: sed vnum est passio entis: ergo de formali dicit id solum quod addit supra ens: sed addit solum negationem: ergo. Tertio, quia si ultra negationem dicit aliquid, vel illud est ens, vel quidpiam aliud: hoc secundum cogitari non potest: nam si illud est aliud à negatione, positivum esse debet, non potest autem esse positivum rationis ut supra ostensum est: oportet ergo, ut sit positivum reale, & consequenter, ut includat ens, iuxta superius dicta contra Scotum. Si autem dicatur primum, scilicet, id quod vnum dicit de formali includere reale ens, sequuntur omnia incommoda, & argumenta supra facta contra opinionem asserentem vnum addere positivum supra ens, scilicet, ens quidditative includi in passione sua, quod est contra rationem subiecti & passionis. Item sequitur processus in infinitum supra illatus, quia id quod de formali significat vnum, etiam erit vnum, &c. Denique sequitur formale significatum vnius esse omnino idem cum adæquato significato, ut etiam includit materiale: Ac denique sequitur, passionem vnius includere totam perfectionem entis formaliter & consequenter passionem esse æqualis perfectionis cum subiecto suo.

Varia sententia.

II.
Prior.

In hac re duæ sunt opiniones. Prima affirmat, vnum de formali dicere solam negationem superius explicatam. Hanc sententiam insinuat. Caietan. 1. part. quæst. 11. art. 1. ad 2. Scoti, dum ait, vnum formaliter non esse magis extra nihil, quam alia privativa, seu negativa. Latius & clarius eam docet Fonseca d. quæst. 5. sect. 5. & fauet D. Thom. 1. part. quæst. 6. art. 3. ad 1. quatenus dicit, vnum non importare rationem perfectionis, sed indiivisionis tantum. Fundamenta huius sententiæ sunt in principio posita, quibus concludi videtur, vnum in suo significato formali non includere ens, sed tantum connotare illud, & consequenter de formali dicere solam indiivisionem seu negationem.

III.
Posterior
sententia.

Secunda sententia est, vnum de formali non dicere negationem solam, sed entitatem ipsam sub negatione, quæ est communior sententia scribentium hoc loco 4. Metaph. Soncinas, quæst. 20. & 23. Iauelus quæst. 5. & 8. Flandria quæst. 3. art. 8. Iandun. qu. 4. tenet etiam Capreol. in 1. dist. 24. quæst. 1. vbi circa primam conclusionem adducit Auicennam 3. Metaph. cap. 3. dicentem: *vnitas est esse, quod non diuiditur: ita quod esse est de essentia unitatis, & non subiectum ei: vnitas enim substantialiter est ipsum esse, quod non diuiditur.* Et significat Soto in Log. cap. de prop. quæst. 2. ad 2. Fauct D. Thom. in 1. distinct. 19. quæst. 4. art. 1. ad 2. dicens: *quod ipsa essentia entis creati secundum quod est indiuisa in se, & distincta ab aliis, est vnitas entis, & dist. 24. quæst. 1. art. 3. vbi dicit, vnum claudere in intellectu*

suo ens commune, & addere rationem priuationis; & de potentia, quæst. 9. art. 7. vbi ait, *vnum* non significare indiivisionem tantum, sed ens cum ipsa. Sed his duobus locis postremis aperte loquitur D. Thom. de adæquato significato vnius, non de formali, ut Fonseca exponit: primus tamen locus non videtur admittere hanc expositionem.

Fundatur hæc opinio primo, quia si vnum de formali diceret solum indiivisionem, esset terminus priuatiuus: consequens est falsum, quia omnis terminus priuatiuus dicit aliquam imperfectionem in re cui tribuitur, quod non potest dici de vno, alias non posset Deo attribui: ergo. Sed hæc ratio non est magni momenti, non enim necesse est, priuatiuum terminum imperfectionem importare, si forma quam negat, ad perfectionem simpliciter non pertineat, ut patet in his terminis, *infinitum immateriale*, qui, licet sumantur omnino priuatiue, nullam imperfectionem dicunt, idem ergo esse poterit de vno, quia diuisio quam negat, non dicit perfectionem simpliciter. Imo eadem ratio procederet, si esset efficax, etiam si vnum de formali dicat ens cum indiivisione: nam si priuatio pure sumpta dicit imperfectionem, etiam si aliquid ei adiungatur, eandem dicit imperfectionem, adiunctam perfectioni.

Aliter probari solet hæc opinio, quia, teste Aristotele. 4. Metaph. *ens & vnum* eandem naturam significant, sed si *vnum* diceret de formali puram negationem, non posset significare eandem naturam, quam ens, quia ens non dicit negationem, sed positivam naturam. Sed hæc ratio etiam non conuincit, nam, si *vnum*, significatio solam negationem de formali, esset alterius naturæ ab ente, propter distinctionem, quæ est inter priuationem, & positivum: eadem ratione, quamuis de formali diceret ens cum indiivisione, dicendum esset alterius naturæ ab ente, saltem eo modo quo totum compositum distinguitur à materia vel subiecto, vel sicut distinguuntur cæcus, & Petrus. Aristoteles ergo dicit, *vnum & ens* dicere eandem naturam, quantum ad totum positivum, quod utrumque dicit, & recte etiam exponitur negativæ, scilicet, vnum non dicere aliam naturam (vtrique positivam) ab ente. Sicut idem Aristoteles 1. Physic. capite 7. dixit, materiam & priuationem esse idem, scilicet negativæ, quia priuatio non dicit rem à materia distinctam: sic ergo in præsentia dici facile potest.

Quæstionis resolutio.

Existimo sane, diuersitatem inter has sententias magis esse de modo loquendi, quam de re. Quia in re omnes conueniunt, *vnum* in toto & adæquato suo significato, nihil aliud dicere quam ens indiivisum, & indiivisionem nihil addere enti, nisi negationem diuisionis, & consequenter necesse est, ut omnes fateantur, in vno nihil esse extra rationem entis, ut sic, præter negationem solam, quia totum quod est ens, præter id, quod ei additur, est de essentiali ratione eius: sed sola negatio est, quæ ei additur: ergo illa sola est extra rationem eius, unde fit vterius, ut vnum solum possit dici passio entis ratione negationis quam superaddit enti, quia solum est passio secundum quod dicit aliquid extra rationem entis. His autem in re positis reliqua quæstio de significato formali, videtur solum esse de impositione nominis. In qua vtraque opinio citata probabilis est, fundaturque in probabili modo concipiendi significatum huius vocis *vnum*. Nam quidam concipiunt supposito ente reali, sola negatione diuisionis illi superaddita constitui vnum, & ideo dicunt, *vnum* de formali solum dicere prædictam negationem. Alii vero concipiunt vnitatem non esse veluti quandam priuationem adiunctam enti, sed esse ipsam rei naturam seu entitatem, quæ est entitas, vel essentia,

con-

constituit ens: vt vero est entitas indiuisa, constituit vnum ens.

VII. Et hic modus concipiendi videtur mihi similior vero, ideoque posteriorem sententiam simpliciter probandam censo. Primò propter rationem nunc tactam, & insinuatam à Diuo Thoma in loco supra citato, quia vnum de formali dicit vnitatem realem; sed vnitas realis non est sola negatio: ergo est entitas ipsa sub negatione. Minor patet inductione: nam Deus dicitur vnus ab vnitatem Dei, quæ consistit in essentia indiuisa: & similiter Petrus dicitur vnus numero, quia habet vnā numero naturam: vnde vnitas eius non consistit in sola negatione. Ac denique ex ipsis terminis constare videtur, vnitatem realem plus dicere, quam negationem. Secundo: quia vnum non dicitur vniuoce de ente rationis, & reali, vt per se notum est, & tamen, si præcise consideres negationem, æque potest attribui, & denominare ens rationis, sicut reale: ergo signum est, vnum non dicere de formali solam negationem: alias denominatio vnus æque posset cadere in ens rationis & reale, quia significatio vocis potissimum attendenda est ex significato formali. Sicut nomina arte factorum censentur non significare solam figuram in significato formali: quia non æque, neque vniuoce dicuntur de rebus habentibus eandem figuram in diuersis materiis, vt ferra non dicitur vniuoce de ferrea, & cerea: sic ergo neque vnum significabit solam negationem de formali, cum non æque dicatur de omnibus, quibus æque potest conuenire talis negatio, dicit ergo de formali ipsam entitatem indiuisam. Atque hinc sumi potest tertium argumentum, quia vnum prout est transcendens non dicit de formali aliquid supponens ens, & quasi adiacens, & adueniens illi, sicut album dicit de formali albedinem: non enim sic intelligitur res esse vna, sicut alba: est enim vna intime per suam entitatem, alba vero est per formam superuenientem alteri entitati: ergo signum est, vnum non dicere de formali solam negationem, quasi superadditam entitati: sed ipsam intrinsecam entitatem indiuisam. Vltimo ex infra dicendis constabit, ad hunc modum fere necessario esse sentiendum de aliis transcendentibus, bono, & vero, quæ non possunt de formali dicere solas relationes rationis, sed entitatem ipsam cum aliqua relatione, vel denominatione huiusmodi: ergo idem sentiendum est de vno: nam si argumenta, quæ de ipso in contrarium fiunt, quicquam probarent, eadem procederent de aliis transcendentibus.

Respondetur ad argumenta.

VIII. AD primum respondetur, vnum distingui ab ente radicaliter quidem (vt sic dicam) ratione negationis, quam superaddit enti: formaliter vero non distingui per negationem tãquam per formam vnus, sed per entitatem indiuisam: itaque ens de formali dicit entitatem vt sic, vnum vero dicit de formali eandem entitatem, vt indiuisam.

Ad secundum respondetur, assumptum illud esse verum in proprietatibus realibus propriissime sumptis, & addentibus subiectis aliquid ex natura rei distinctum ab illis: in his enim verum est, nomina significantia tales proprietates solere de formali significare præcise id, quod proprietates addit subiecto: in his autem proprietatibus transcendentalibus, quæ non addunt aliquid reale, non oportet id obseruare: nam, vt non sint negationes tãtum, vel omnino entia rationis, sed aliquò modo proprietatem realem significant, necesse est, vt aliquo modo in formali suo significato includant entitatem ipsam.

IX. AD tertium respondetur, vnum in concreto dicere ipsum ens vt indiuisum: vnitatem vero in abstracto, dicere entitatem etiam in abstracto vt indiuisam, & huiusmodi vnitatem significare formaliter

per passionem vnus neque ex hoc sequitur aliquod incommodum: nam quod ens in concreto sumptum prædicetur quidditatiue de suis passionibus etiam in concreto sumptis, nullum est inconueniens, sic enim bonum est ens, & verum similiter: neque in his oportet seruari ea omnia, quæ proprietatibus realibus & propriissimis conueniunt: ibi enim subiectum omnino præscindit à proprietate & contrario, quia ex natura rei distinguuntur: hic autem nulla est talis distinctio, sed sola additio alicuius negationis, vel denominationis, & ideo ens in eo quidem, quod addit vnum, non includitur, vt supra dictum est, in ipso vero vno necesse est intime includi, neque inde sequitur processus in infinitum, quia ens, & vnum quoad positium quod includit, omnino idem sunt, tum re, tum etiam ratione, nisi ob negationem adiunctam. Quod si loquamur in abstracto de vnitatem, illa non tam proprie dicitur includere ens quidditatiue, quam entitatem seu essentiam, debet enim in his seruari proportio, & quoad hoc saltem in modo significandi, non est idem significatum formale vnus & adæquatum eiusdem. Dico autem, quoad modum significandi, quia in his simplicissimis res significata per abstractum & concretum eadem est, & ita idem sunt entitas & ens, vnitas & vnum, solumque differunt ratione & modo concipiendi, & significandi. Quocirca nullus est processus in infinitum, quia sicut ens sua entitate est ens, entitas vero seipsa est entitas, & quo ens, est ens, vt sic verò non concipitur tanquam id quod est, quamquam re ipsa formalissime sit ipsum ens, ita eadem proportionem loquendum est de vno, & vnitatem; nam quoad rem posituam idem significant, solumque differunt, quia vnum significat ens seu entitatem, sub indiuisione. Tandem hoc modo nullum est inconueniens, quod vnum in re dicat totam perfectionem, quam dicit ens, quamuis illam non dicat sub eodem omnino conceptu, seu formali ratione, quia non dicit illam præcise vt est perfectio, vel entitas, sed vt est sub indiuisione.

SECTIO III.

Quotuplex sit in rebus vnitas.

DE hac re disputat Aristoteles 5. Metaph. capit. 6. Est autem hoc loco necessario præmittenda, vt explicare possimus, quænam vnitas sit entis passio. Distinguit ergo Aristoteles varios modos vnus: Et prima diuisio eius est, vnum quoddam esse per accidens, aliud per se. Et merito hanc diuisionem primo loco ponit, quia & videtur esse valde analoga: nam vnum per se, est simpliciter vnum: per accidens vero tantum secundum quid, & per quandam proportionem ad vnum per se. Non explicat autem Aristoteles rationes vnus, accidens & per se, per proprias eorum definitiones, sed solum variis exemplis, quibus simul proponit varios modos vnitatis per accidens & per se. Vnum enim per accidens esse dicit subiectum accidente affectum, vt Petrus musicus. Item duo accidentia eodem subiecto inherencia vnum per accidens sunt, seu constituunt, vt album dulce. Hanc vero vnitatem per accidens in ordine ad prædicationes variis modis explicare possumus, vel per incomplexos terminos, vel per complexos, vel prædicando accidens de accidente, aut in communi, aut in singulari. Et iuxta hæc distinguit Aristoteles varias rationes huius vnitatis, quæ magis ad dialecticas prædicationes, quam ad rem metaphysicam spectant. Similiter explicat Aristoteles vnum per se variis exemplis, seu subdistinguenso illud in varios modos. Nam quædam (inquit) sunt vnum continuatione, vt linea, aqua, quædam colligatione, vt domus, & alia, quæ arte fiunt, alia ratione for-

I.
varia vnus
diuisio est: